

Аналіз існуючих підсистем обміну інформацією в автоматизованих системах управління бібліотекою

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В статті проведено аналіз існуючих підсистем обміну інформацією в автоматизованих системах управління бібліотекою.

Ключові слова: система обміну інформацією, АСУ, бібліотека.

Analysis of the existing information exchange subsystems in automated library control system

Abstract: The article deals with the analysis of the existing information exchange subsystem in automated library control system.

Keywords: information exchange system, automated control systems, library.

Вступ

Технічні досягнення сильно вплинули на бібліотечну справу. Сучасній людині знайти інформацію простіше в мережі Інтернет, оскільки для багатьох бібліотеки давно не є актуальними.

Багато бібліотек функціонують за принципом «необхідно щось дізнатися – відвідай бібліотеку», що є не дуже зручним способом для багатьох людей. Наявність автоматизованої системи управління обміну інформацією у бібліотеці дозволяє вирішити не лише проблему інвентаризації книг, газет, журналів, тощо, а й взаємодії користувачів та бібліотеки безпосередньо, наприклад дізнатись наявність певної літератури у бібліотеці для економії власного часу. Тому проблема створення підсистем обміну інформацією в автоматизованих системах управління бібліотекою є актуальною задачею. Для визначення суттєвих недоліків та переваг таких систем необхідно провести аналіз існуючих і впроваджених автоматизованих системах управління бібліотекою, що є важливою задачею, для вирішення доцільності створення власної автоматизованої системи управління обміну інформацією.

Результати дослідження

Необхідність обміну інформації в автоматизованій системі управління бібліотекою пов'язана з великим обсягом інформації, яку необхідно зібрати, обробити, систематизувати та подати як і користувачу, так і працівникам бібліотеки у зручному вигляді. Також, важливим фактором є те, що більшість даних у бібліотеці є динамічними, що неможливо реалізувати без обміну інформації.

Найвідомішими автоматизованими системами управління бібліотеки на даний момент є РБІС та ОРАС [1]. Кожна з цих систем є дуже зручним та багатофункціональним засобом для автоматизації будь-якої бібліотеки, що дає можливість адаптуватися до умов роботи окремої бібліотеки, з легкістю створювати електронні каталоги та здійснювати по них пошук, проводити інвентаризацію та інше [2].

РБІС (інтегрована бібліотечно-інформаційна система) повністю відповідає міжнародному формату представлення бібліографічних даних та дозволяє підтримувати будь-яку кількість баз даних, які складають електронний каталог. До основних характеристик системи належать [3]:

- великий набір сервісних засобів, що забезпечують зручність і наочність інтерфейсів користувачів, що спрощує процес введення, виключення помилок і дублювання інформації;
- спрямованість на різні види і типи бібліотек (від публічних загальнодоступних бібліотек до технічних архівів організацій);
- технології, орієнтовані на використання штрих-кодів і радіоміток на примірниках видань і читацьких квитках;

- підтримка традиційних «паперових» технологій, надаючи можливості для отримання широкого спектру вихідних форм: починаючи з аркуша замовлення і закінчуючи всіма видами каталожних карток.

OPAC (Online Public Access Catalog) – централізована повнофункціональна автоматизована бібліотечно-інформаційна система, призначена для автоматизації як окремих бібліотек, так і групи бібліотек, на основі корпоративної роботи в режимі реального часу через стандартні веб-браузери.

Головною відмінною рисою OPAC є те, що всі функціональні завдання виконуються на центральному сервері, а користувачі працюють виключно в стандартних веб-браузерах на ПК або мобільних пристроях. Ця особливість дозволяє легко адмініструвати і безперервно розвивати систему для всієї бібліотечної мережі області або регіону через модернізацію центрального сервера. Це також полегшує технічну підтримку системи через Інтернет [4].

Порівняльний аналіз автоматизованих систем управління бібліотекою ІРБІС та OPAC наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняльний аналіз автоматизованих систем управління бібліотекою

Характеристика	Автоматизована система управління бібліотекою	
	ІРБІС	OPAC
Архітектура ПЗ	клієнт-серверна	клієнт-серверна
Інтерфейс користувача	Desktop	Web
Модель бази даних	ієрархічна	постреляційна
Вартість системи	від 155 тис. грн	від 530 тис. грн
Супровід системи	від 17 тис. грн	входить у вартість системи
Масштабованість	для окремої бібліотеки	для системи бібліотек

ІРБІС та OPAC є потужними, багатофункціональними автоматизованими системами управління бібліотеками. Одним із головних недоліків даних систем є висока вартість (не лише за встановлення, а і обслуговування). ІРБІС складається з модулів, кожен з яких має свої функціонал та вартість, а OPAC - продається повністю системою з усім функціоналом.

Висновки

Обмін інформації в автоматизованій системі управління бібліотекою – це не просто важлива функція, а необхідність. Бібліотека не зможе існувати, якщо не буде постійного обміну даних, а за допомогою автоматизованих систем управління цей процес значно полегшується. Існують якісні та багатофункціональні автоматизовані системи управління бібліотекою, проте багато бібліотек не можуть собі їх дозволити через високу вартість. В результаті проведеного аналізу, можна зробити висновок, що існує необхідність розробки доступної автоматизованої система управління бібліотекою зі зручним інтерфейсом та доступом до сервісу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Открытые библиотечные системы – [Електронний ресурс], режим доступу: <http://obs.ruslan.ru/?product:bibliportal> – березень 2018.
2. ІРБІС – Вікіпедія – [Електронний ресурс], режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/ІРБІС> – березень 2018.
3. Основные характеристики системы ИРБИС64 – [Електронний ресурс], режим доступу: www.elnit.org/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=451 – березень 2018.
4. OPAC-Global – [Електронний ресурс], режим доступу: <https://www.opac-global.ru/> – березень 2018.

Сембрат Дем'ян Сергійович, ст. гр. 2AV-146, факультету Комп'ютерних систем та автоматики Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: sdsvin@gmail.com.

Науковий керівник: *Никитенко Олена Дмитрівна* - к.т.н., доцент кафедри КСУ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: nikitenko@vntu.edu.ua.

Sembrat Demian, 2AV-14b group, Computer systems and automation faculty of Vinnytsia national technical university, Vinnytsia, mail: sdsvin@gmail.com.

Supervisor: *Nikitenko Olena* - PhD, Associate Professor of the Department of Computer Control Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, mail: nikitenko@vntu.edu.ua.